

Staten og Den norske kirke – et tydelig skille

Høringsuttalelse fra Kirkelig fellesråd i Larvik
som behandlet saken på sitt møte 9.oktober 2014.

Følgende vedtk ble gjort i *Sak 26/2014* :

Etter orientering fra prost og KV vedtok rådet å delegerer til prost og kirkeverge å utarbeide et høringssvar.

Foreliggende uttalelse tar for seg momenter som kom frem i fellesrådets behandling av saken.

Kirkelig fellesråd i Larvik takker for tilsendt høringsnotat, og for muligheten til å uttale oss i denne saken. Høringsnotatet er omfattende, og fellesrådets behandling omfatter derfor kun noen utvalgte saker i notatet. Dette skjer også i lys av at de endringer som nå gjøres i kirkeloven gjelder en lov som har midlertidig karakter. Når et tydelig skille mellom stat og kirke er gjennomført, forutsetter vi at det vil være Kirkemøtet som vedtar en ny kirkereordning for Den norske kirke, en kirkeordning som da vil erstatte det meste av den nåværende kirkelov.

Høringen nå gjelder gjennomføringen av en forvaltningsreform som en konsekvens av den forfatningsreform som er foretatt ved grunnlovsendringene i 2012.

Høringsnotatet forutsetter at Grunnlovsbestemmelsene som ble endret i 2012 om Den norske kirke ligger fast. Videre foresettes at kirken skal finansieres av stat og kommune som nå, og at soknenes rettslige selvstendighet videreføres.

Fellesrådet har kommentarer til følgende punkter:

1. Finansiering av kirken

Den finansiering det nå legges opp til ser ut til å skulle ha en midlertidig karakter. I første omgang skal kirken finansieres med tildelinger fra kommunene som nå til kirkelig fellesråd, og med en rammebevilgning fra Stortinget til Kirkemøtet. Denne tildeling skal være på samme nivå som tildelingene over statsbudsjettet til kirken har vært.

På side 20 åpnes for en annen finansiering lenger frem i tid. Her heter det at *«en omlegging for eksempel i retning av medlemsfinansiering i en eller annen form, da vil være naturlig å vurdere.»*

På bakgrunn av dette bør en allerede nå begynne å tenke på alternativene. I Norge har vi hatt en finansiering av kirken som skiller seg sterkt fra den en har hatt i de andre Nordiske land. Disse har alle medlemsavgift i en eller annen form. I Norge har det ikke vært en medlemsavgift, men stat og kommune har hatt ansvar for å finansiere kirken. Inn- og utmelding av Den norske kirke har derfor kunnet skje uten økonomiske konsekvenser for den enkelte. Andre tros- og livssynssamfunn har fått tildelinger pr. medlem på samme nivå som Den norske kirke. En naturlig videreføring av en norsk

modell som sikrer et fritt valg av tilhørighet til tros- og livssynssamfunn, og en likebehandling av disse, vil best kunne ivaretas gjennom en livssynsavgift som en fast prosentandel av den skatt som betales. En slik avgift vil ingen kunne fri seg fra. Avgiften går til det tros- eller livssynssamfunn den enkelte tilhører. Slik vil en både kunne oppnå en likebehandling av alle tros- og livssynssamfunn, og samtidig videreføre det prinsipp at inn- eller utmelding av et livssynssamfunn ikke har økonomiske konsekvenser for den enkelte. I dag kan ingen redusere sin skatt ved å stå utenfor ethvert tros- og livssynssamfunn, og slik vil også en livssynsavgift knyttet til skatteinnkreving fungere.

For øvrig mener vi listeførte og fredede kirker bør sikres gjennom egen tildeling over statsbudsjettet.

2. Den norske kirke som eget rettssubjekt

Den norske kirke vil, i overensstemmelse med vedtak i Kirkemøtet, bli etablert som eget rettssubjekt. Det legges samtidig føringer for at dette ikke skal svekke soknets selvstendige stilling. I lys av dette avvises mulighet for at Kirkemøtet skal kunne delegerer oppgaver til soknet, da dette vil ha som konsekvens at soknet fremstå som underordnet Kirkemøtet.

Kirkemøtet foreslås derfor å kunne delegerer oppgaver til Bispemøtet, Den norske kirkes klagenemnd, bispedømmerådene, biskopene og prostene.

Med en slik modell vil ikke tilsetting av prester kunne delegeres til fellesråd/menighetsråd. Det er ønskelig at det/de menighetsråd som berøres av tilsetting av prest får større grad av innflytelse på tilsettingsvedtaket enn det som er tilfelle i dag.

Det er videre rimelig at Bispedømmerådet kan pålegges oppgaver av Kirkemøtet og Kirkerådet, og at det kan påta seg oppgaver på vegne av fellesråd og menighetsråd. Dette skaper den nødvendige fleksibilitet for en god fordeling av oppgaver mellom organene i Den norske kirke, uten at de er låst. Gjennom tid frem til Kirkemøtet fastsetter ny kirkeordning, gis da mulighet til å prøve ut forskjellige typer av oppgavefordeling.

3. Arbeidsgiveransvaret

Kirkemøtet får arbeidsgiveransvaret for prestene og de som arbeider i de sentralkirkelige råd og i bispedømmeadministrasjonene. Dette gjelder også biskopene, men for å sikre biskopenes uavhengighet foreslås oppsigelsesmyndighet m.m. for biskopene lagt til en nyopprettet klagenemnd.

Når arbeidsgivermyndigheten overføres til Den norske kirke, så forutsettes det at den alminnelige arbeidsrettslige lovgivning i Arbeidsmiljølov, ferielov osv. gjøres gjeldende. Dette er viktig.

Det foreslås at Kirkemøtet gis myndighet til å avgjøre om en arbeidsgiverorganisasjon skal opptre på sine vegne. Det støtter vi.

4. Klageinstans

§27b – her bør man også åpne for å ta inn oppsigelsessaker fra fellesrådet.

5. Prestetjenesten

Dette er den tjenesten Den norske kirke ikke kan være foruten. Det er derfor avgjørende viktig at den ivaretas på en god måte. Inntil nå har departementet garantert for en rimelig prestedekning, gode muligheter for etter- og videreutdanning og selvstendighet i utøvelse av tjenesten.

Det er tilfredsstillende at alle sokn i forslag til endringer i kirkeloven skal sikres betjening av prest (§2). Bestemmelsen synes motivert av at kirkelig organer skal fastholdes i en forpliktelse på at det er tilstrekkelig mange prester til å ivareta dette, og at rammene for prestatjenesten også er slik at tjenesten fungerer etter intensjonen. Både de ytre rammer i form av kirkebygg og egnede kontorer samt tilfredsstillende nivå på annen kirkelig bemanning hører her med. Det er da lite tilfredsstillende at det verken i loven eller gjennom den foreslåtte finansiering av prestatjenesten sikres et minimumsnivå for den betjening menighetene skal ha.

Det foreslås også en paragraf som kun vil bli tatt inn dersom den får bred kirkelig støtte. Det er en paragraf som skal sikre prestens uavhengighet. Denne uavhengighet har til nå vært sikret ved prestenes ansettelse som embetsmenn og statstjenestemenn. Når dette ikke lenger er tilfelle, vil en bestemmelse i kirkeloven som sikrer dette være viktig. Den foreslåtte §34 sikrer denne uavhengighet ved henvisning til ordinasjonsforpliktelsen.

Det er videre viktig at rammene omkring prestatjenesten ikke endres på en slik måte at tjenesten svekkes. Ikke først og fremst for prestenes skyld, men for kirkens skyld. Skal kirken få de prester den trenger og ønsker seg, må rammene om prestatjenesten ikke svekkes ved en virksomhetsoverdragelse til Kirkemøtet. Dette synes da også å være intensjonen i det frem lagte forslag.

Rekrutteringen til presteyrket er i dag ikke i samsvar med det behovet kirken har. Det er derfor viktig at rammene forblir slik at også prester som nærmer seg pensjonsalder velger å fortsette sin tjeneste når endringene kommer og ikke velger å gå av før endringene settes i verk.

6. Fremtidig organisering

Fremtidig organisering av kirken kan ikke sees løsrevet fra en varslet kommunereform. Som en konsekvens av dette vil vi få større fellesråd, ofte sammenfallende med et prosti. IRIS rapporten har vist at det er en ikke ønsket ubalans mellom menighetsrådene og fellesrådene. Alle instanser ønsker å styrke lokalmenigheten. En rimelig konsekvens av det rapporten avdekker vil være å gjøre endringer som kan styrke menighetsrådene.

Fellesrådets oppgaver er listet opp i §14. Når det nå skal foretas endringer i kirkeloven bør det også ryddes opp i denne paragrafen. Det punktet som særlig har skapt utfordringer er bestemmelsen om at Kirkelig fellesråd skal utarbeide mål og planer for den kirkelige virksomhet i kommunen. Dette kan forstås slik at fellesrådet kan foreta

planlegging også av den virksomhet menighetsrådene er ansvarlig for. Det bør presiseres at det er de oppgaver fellesrådet er gitt ansvar for som skal planlegges, ikke de oppgaver som menighetsrådet har ansvar for.

Gravferdsforvaltningen bør i en fremtidig organisering legges til kommunen både av organisatoriske og prinsipielle grunner.

7. Trosopplæring

Det er en svakhet at det i høringen ikke sies noe om at alle døpte skal sikres trosopplæring. Her er økonomien viktig om dette målet skal kunne nås.

For Larvik kirkelige fellesråd

Hans Onarheim

Kirkeverge